

**İZMİR ANTLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 10.7.1999 Sayı: 23751)

Kanun No
4398

Kabul Tarihi
7.7.1999

MADDE 1. – Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)’nin temel hukukî belgesi olan ve 14 Eylül 1996 tarihinde İzmir’de yapılan EİT Olağanüstü Bakanlar Konseyi Toplantısında imzalanan “İzmir Antlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İZMİR ANTLAŞMASI

Afganistan İslam Devleti, Azerbaycan Cumhuriyeti, İran İslam Cumhuriyeti, Kazakistan Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti, Tacikistan Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti, Türkmenistan ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümetleri:

İlk defa 12 Mart 1977’de Türkiye’de İzmir’de İran, Pakistan ve Türkiye arasında imzalanan ve 1990 ve 1992’de tadil edilen İzmir Antlaşmasının, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın (EİT) temel şartı olduğunu DİKKATE ALARAK;

Ülkelerinin halkları arasındaki köklü tarihi ve kültürel bağların BİLİNCİNDE OLARAK;

Barış ve istikrarın ekonomik işbirliğinin ön koşullarından birini oluşturduğunu TESLİM EDEREK;

Amaçları ve ilkeleri, bütün halklar arasında verimli bir işbirliğinin temelini oluşturan BM Şartı’na bağlılıklarını YİNELEYEREK;

EİT üyesi ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişmelerini sağlamaya AZİMLİ OLARAK;

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nı gelişmiş rolü ile uyumlu hale getirmeye KARARLI OLARAK;

Ülkelerinin ortak ihtiyaçları temelinde ve EİT üye ülkelerini etkileyen küresel ekonomik değişimler ışığında, bölgesel ekonomik işbirliğinin sürdürmeye olan kararlılıklarını TEYİD EDEREK;

Ekonomik İşbirliği Teşkilatının Şartı olan İzmir Antlaşmasının hükümlerini gözden geçirmeye KARAR VERMİŞLER, bu amaçla, gereği gibi tanzim edilen yetki belgelerini teati eden, tam yetkili temsilcilerini görevlendirmiş ve aşağıdaki maddeleri kabul etmişlerdir:

MADDE 1
TANIMLAR

Bu Antlaşma içinde, başka türlü kullanılmadığı takdirde:

a)“Teşkilat”, “EİT” olarak da atıfta bulunulabilecek olan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı anlamına gelmektedir.

b) “Üye Devletler”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatına üye olan devletler anlamına gelmektedir.

c)“Gözlemciler”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı tarafından Gözlemcilik Statüsü verilen Devletler/Teşkilatlar anlamına gelmektedir.

d)“Diyalog Ortakları”, EİT’nin üzerinde mutabık kalınmış müşterek ilgi alanlarında istişari ilişkiler kurduğu Devletler/Teşkilatlar anlamına gelmektedir.

e)“EİT Bölgesi”, Üye Devletlerin toprakları anlamına gelmektedir.

f)“Antlaşma”, İzmir Antlaşması anlamına gelmektedir.

g)“Zirve”, EİT Üye Devletleri Devlet/Hükümet Başkanlarının Toplantısı anlamına gelmektedir.

h) “Bakanlar Konseyi”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatının Bakanlar Konseyi anlamına gelmektedir.

i) “Daimi Temsilciler Konseyi”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın Daimi Temsilciler Konseyi anlamına gelmektedir.

j) “Bölgesel Planlama Konseyi”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın Bölgesel Planlama Konseyi anlamına gelmektedir.

k)“İhtisas Kuruluşları”, Üye Devletlerin kararıyla aralarında sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel alanlarda EİT Yazmanlığı ile eşgüdüm içinde yakın işbirliğini geliştirmek amacıyla, özerk yönetime ve hukukî kişiliğe sahip olacak şekilde teşkil edilen EİT organları anlamına gelmektedir.

l)“Bölgesel Kurumlar”, bölge içinde malî ve ticarî kolaylıklar yaratılması ve yatırımların teşviki yoluyla EİT Bölgesinin ekonomik büyümesini desteklemek amacıyla kurulan, kendine yeterli bütçeye, hukukî kişiliğe ve özerk yönetime sahip, ekonomik, ticarî ve malî EİT organları anlamına gelmektedir.

m) “Yazmanlık”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı’nın Tahran’da kurulu bulunan Yazmanlığı anlamına gelmektedir: “Merkez büro” olarak da tanımlanabilir.

n) “Genel Sekreter”, Ekonomik İşbirliği Teşkilatının Genel Sekreteri anlamına gelmektedir.

o) “Evsahibi Ülke/Hükümet”, İran İslam Cumhuriyeti Ülkesi/Hükümeti anlamına gelmektedir.

MADDE II HEDEFLER

Teşkilat’ın hedefleri:

a) Sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya imkân sağlayacak koşulların geliştirilmesi ve bu temel üzerinde, bölgenin ekonomik ve sosyal potansiyellerini seferber etmek suretiyle, üye devletlerdeki yaşam standardının ve kalitesinin yükseltilmesi;

b) Başka bölgelerde yaşanan tecrübeler ve küresel ekonomik eğilimler de gözönünde tutularak, EİT bölgesinde ticaretin önündeki engellerin tedricen kaldırılması ve bölge içi ve bölgeler arası ticaretin artırılması doğrultusunda önlemler alınması;

c) Üye devletlerin temel isteklerine uygun olarak, EİT bölgesinin, dünya ticaretinin gelişmesine ve geliştirmekte olan ülkelerin özellikle de üye Devletlerin aleyhine sonuç doğuran haksız ticaret politikalarının kaldırılmasına yönelik olarak daha etkin rol almasını ve katkıda bulunmasını teminen gelişmiş ekonomik işbirliği politikası izlemek;

d) Küreselleşme sürecine daha fazla katılabilmelerini temin etmek üzere üye devletlerin ekonomilerinin Dünya ekonomisi ile tedricen ve yumuşak bir şekilde bütünleşmesinin sağlanması;

e) Ekonomik, sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel alanlarda etkin bir bölgesel işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmanın geliştirilmesi;

f) Üye Devletlerin birbirleriyle ve dış dünyayla bağlantılarını sağlayacak ulaştırma ve haberleşme altyapılarının geliştirilmesinin hızlandırılması;

g) Özel sektörün ortak teşebbüs ve yatırımlar yoluyla bölgesel ekonomik kalkınmaya daha fazla katılabilmesini teminen ekonomik liberalizasyon ve özelleştirmeye özel önem verilerek kamu ve özel sektör etkinliklerinin birleşmesinin teşvik edilmesi;

h) EİT bölgesinde beşerî kaynakların geliştirilmesine yönelik ortak programlar geliştirilmesi;

i) EİT bölgesinin doğal kaynaklarının, özel olarak da enerji kaynaklarının daha yoğun bir biçimde seferber edilmesi ve kullanılması;

j) EİT bölgesinin tarımsal ve sınaî potansiyellerinin etkin kullanımının sağlanmasına yönelik çabaların artırılması;

k) Uyuşturucu madde kullanımının ortadan kaldırılması için bölgesel işbirliğinin geliştirilmesi;

l) Bölgede ekoloji ve çevre koruması alanlarında işbirliğinin kolaylaştırılması;

m) EİT ile diğer bölgesel ve uluslararası teşkilatlar ve malî kuruluşlar arasında karşılıklı menfaat sağlayacak ortak faaliyetlerin ve işbirliğinin geliştirilmesi;

n) EİT bölgesi halkları arasında tarihî ve kültürel bağların ve turizm alanındaki ilişkilerin daha da kuvvetlendirilmesi

olmalıdır.

MADDE III

İŞBİRLİĞİ İLKELERİ

Bu Antlaşma çerçevesinde gerçekleştirilecek bölgesel işbirliği, aşağıdaki ilke ve politikalara dayalı olarak yürütülmelidir:

a) İşbu Antlaşmadan kaynaklanan yükümlülüklerini ikili ve çok taraflı vecibelerine halel getirmeyecek şekilde, karşılıklı yarar esasına dayalı olarak iyi niyetle yerine getirecek olan üye devletlerin egemen eşitliği,

b) Ulusal ekonomik kalkınma planlarının EİT'nın yakın ve uzun vadeli hedefleriyle mümkün olduğu ölçüde irtibatlandırılması,

c) Üye Devletlerin ham ve mamul maddelerinin EİT bölgesi dışındaki pazarlara daha kolayca girebilmelerini teminen ortak gayret sarfedilmesi,

d) EİT kurumlarının, anlaşmalarının ve işbirliği düzenlemelerinin diğer bölgesel ve uluslararası teşkilatlarla çok taraflı malî kuruluşları da içerecek şekilde etkin olarak kullanılması,

e) Bölgesel ve küresel düzenlemelere katılımı artırmak amacıyla, üye devletler tarafından uyumlu bir yaklaşım geliştirilmesi için birlikte çalışılması,

f) EİT içindeki kaynak ve potansiyellerin yanısıra, üye devletler arasındaki ekonomik kalkınma farklılıkları hesaba katılarak, ayrıca diğer bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla gerçekleştirilen anlaşma ve düzenlemeler dikkate alınarak gerçekçi ve tedrici yaklaşımlara dayalı stratejilerin izlenmesinde üye devletler arasında işbirliği,

g) Eğitim, bilim, teknik ve kültür alanlarında mübadeleler.

MADDE IV

DEVLET/HÜKÜMET BAŞKANLARI TOPLANTISI

Üye Devletlerin Devlet/Hükümet Başkanları iki yılda bir veya üye devletler tarafından gerekli görülürse daha sık toplanacaklardır. Zirve toplantıları, EİT program ve projelerinin uygulanmasında kaydedilen gelişmeleri ve nesnel koşulları gözden geçirecek ve aynı zamanda, EİT bölgesinin ortak çıkarlarına ilişkin bölgesel ve küresel konularda görüş alışverişi için en yüksek seviyedeki toplantı (forum) işlevi görecektir.

MADDE V

EİT TEŞKİLAT YAPISI

EİT'nin temel organları olarak bir Bakanlar Konseyi, bir Daimi Temsilciler Konseyi, bir Bölgesel Planlama Konseyi, bir yazmanlık ve belirli işbirliği alanlarında kurulmuş ihtisas kuruluşları olacaktır. Bakanlar Konseyinin kararıyla, bölgesel kurumlar ve geçici komiteler de kurulabilir.

MADDE VI

BAKANLAR KONSEYİ

Bakanlar Konseyi EİT'nin en yüksek politika ve karar alma organı olacaktır. Üye Devletlerin Dışişleri Bakanları veya Hükümetler tarafından atanacak Bakan seviyesindeki diğer temsilcilerden oluşur ve yılda en az bir defa ve rotasyona tabi olarak üye devletlerin topraklarında toplanır. Konseyin olağanüstü toplantıları, üye devletlerce varılacak mutabakat çerçevesinde, üye devletlerin topraklarında veya başka bir yerde düzenlenebilir. Bakanlar Konseyi, gerekli görüldüğü takdirde, sektör bazında veya müşterek Bakanlar toplantıları yoluyla kendi sahalarında plan ve projeler hazırlanmasını temin amacıyla diğer Bakanlara toplantı yapmalarını önerebilir.

MADDE VII

DAİMİ TEMSİLCİLER KONSEYİ

Daimî Temsilciler Konseyi, Bakanlar Konseyinin toplantıda olmadığı dönemlerde Bakanlar Konseyi adına ve onu temsilen politikalarının uygulanmasından, üye devletlerce karar alınmasını gerektiren hususların formüle edilmesinden ve Bakanlar Konseyi kararlarının uygulanmasına ilişkin konularda gerekli adımların atılmasından sorumlu olan daimî bir organdır. EİT nezdinde akredite edilmiş Daimî Temsilcilerden/Büyükelçilerden oluşur. Bakanlar Konseyi dönem başkanlığını deruhte eden üye Devlet temsilcisinin başkanlığında gerekli görülen sıklıkta toplanır.

MADDE VIII

BÖLGESEL PLANLAMA KONSEYİ

Bölgesel Planlama Konseyi, üye ülkelerin Planlama Teşkilatlarının başkanları ve/veya üye hükümetler tarafından belirlenecek diğer ilgili kuruluşların muadil düzeydeki temsilcilerinden oluşur ve Bakanlar Konseyinin yıllık toplantılarından önce, senede en az bir defa olmak üzere Bakanlar Konseyi Dönem Başkanlığını üstlenen devletin temsilcisinin başkanlığında yazmanlık binasında toplanır. Bölgesel Planlama Konseyi, Teşkilatın amaçlarına ulaşmak amacıyla eylem programları geliştirmenin yanı sıra, geçmişteki programların değerlendirmesini ve elde edilen sonuçları Bakanlar Konseyine sunar ve bu görevi yazmanlığın yardımıyla yerine getirir. Bakanlar Konseyine, öncelikli işbirliği alanlarında bölgesel kuruluşlar ve geçici komitelerin kurulması için teklifte bulunabilir.

MADDE IX
YAZMANLIK

1. Yazmanlık, bir Genel Sekreter ile Teşkilatın ihtiyaç duyabileceği sayı ve nitelikte personelden oluşur. Yazmanlığın merkezi Tahran'dadır ve Bakanlar Konseyince kabul edilerek, evsahibi ülkenin Dışişleri Bakanı ve Genel Sekreter arasında imzalanan evsahibi ülke anlaşmasının hükümlerine uygun olarak faaliyet gösterir.

2. Genel Sekreter, üye ülkeler tarafından gösterilen ve EİT Personel Yönetmeliğinde yer alan vasıflara, tecrübeye ve uygun koşullara sahip adaylar arasından, tekrar yenilenmeyecek 3 senelik bir dönem için Bakanlar Konseyi tarafından seçilir ve atanır. Genel Sekreter, teşkilatın en üst idarî yetkilisi sıfatıyla, teşkilatın tüm faaliyetlerinden Bakanlar Konseyine karşı sorumludur ve büyükelçi rütbe ve statüsünü taşır. EİT'nin tüm konseylerinin toplantılarına katılır ve bu organlar tarafından kendisine verilen bütün görevleri yerine getirir. Örgütün faaliyetleri hakkında Bakanlar Konseyine yıllık bir rapor sunar.

3. Yazmanlık kadroları, Bakanlar Konseyi tarafından ihdas edilen Personel Yönetmeliğinde yer alan koşullar ve usullere göre atanır ve yönetilirler. Bütün personel, özlük haklarını Bakanlar Konseyince kabul edilen maaş ve ödenekler çizelgelerine göre yazmanlık bütçesinden alan tam-gün çalışan uluslararası memurlardan oluşacaktır.

4. Yazmanlığın rolü, EİT faaliyetlerinin icraatının başlatılması, koordinasyonu ve izlenmesi ile Teşkilatın toplantıları için gerekli hizmetlerin yerine getirilmesidir. Yazmanlığın işlevleri ve yapısı Bakanlar Konseyi tarafından kabul edilen Yazmanlık Personel Yönetmeliğine göre yönetilir.

5. Genel Sekreter ve Yazmanlık personeli, görevlerinin ifasında hiçbir hükümetten veya teşkilat dışındaki hiçbir makamdan talimat almayacaklardır. Teşkilata karşı sorumlu uluslararası memur kimliklerine gölge düşürecek her türlü eylemden kaçınacaklardır.

MADDE X
İHTİSAS KURULUŞLARI VE BÖLGESEL ÖRGÜTLER

Belirli işbirliği alanlarında ihtisas kuruluşları ve bölgesel örgütler olacaktır. Bu kuruluş ve örgütlerin sayı, nitelik ve amaçları Bakanlar Konseyi tarafından belirlenebilir ve gerektiğinde değiştirilebilir. Tüm ihtisas kuruluşları ve bölgesel örgütler, yönetmelikleri uyarınca, faaliyetleri hakkında Bakanlar Konseyine yıllık rapor sunacaklar ve Teşkilatın Genel Sekreterine bilgi vereceklerdir.

MADDE XI
MALÎ HÜKÜMLER

Yazmanlık merkezi bir bütçeye sahip olacaktır. Üye ülkelerin bütçeye ABD Doları cinsinden yapacakları katkı payları, Bakanlar Konseyi tarafından, üyelerin ödeme kapasiteleri ve Birleşmiş Milletler Örgütüne ödenen katkı paylarının belirlenmesinde gözönünde tutulan esaslar dikkate alınarak belirlenecektir.

MADDE XII
KARAR ALMA

1. Yeni üye, gözlemci veya diyalog ortaklarının Teşkilata kabulü, bütçe düzenlemeleri, malî sonuçlar doğuran konular, Genel Sekreterin atanması, ekonomik strateji ve eylem planlarının kabul edilmesi, kurucu Antlaşmanın tadili, örgütün dış ilişkileri veya Bakanlar Konseyi tarafından teşkilat için hayati önemi haiz telakki edilebilecek diğer konulardaki kararlar oybirliği ile alınacaktır.

2. Diğer konulardaki kararlar salt çoğunluk yöntemi ile alınacak olup, geriye kalan üyelerin çekimser kalmaları ve/veya karara karşı çıkmamaları şarttır.

MADDE XIII
ÜYELİK

1. EİT bölgesi ile coğrafi olarak bitişik bulunan ve/veya EİT'nin amaç ve ilkelerini paylaşılan her devlet üye olmak için teşkilata başvuruda bulunabilir. Bu durumdaki devlet, üyelik başvurusunu Genel Sekreter kanalıyla yeni üye kabulüne oy birliği ile karar verecek olan Bakanlar Konseyine iletir.

2. Üyelik başvurusunda bulunan devlet, mevcut Antlaşma hükümlerine bütünüyle riayet etmeyi taahhüt ile bunlardan doğacak her türlü yükümlülüğü kabul edecektir. Müracaatçı devlet üyelik başvurusu kabul edildikten sonra anayasal kuralları ve teamülleri muvacehesinde Antlaşmaya katılır.

3. Antlaşmanın onay belgesi, tasdik edilmiş örneklerini diğer ülkelere ve yazmanlığa iletmekle yükümlü olan evsahibi ülke İran İslam Cumhuriyetine en kısa zamanda ulaştırılacaktır.

4. Yeni üye, onay işlemleri tamamlanana kadar geçecek süre içinde, Bakanlar Konseyi'nin muvafakati ile EİT'nin tüm organlarının faaliyetlerine tam üye sıfatıyla katılır ve tayin edilecek katkı payını EİT bütçesine öder.

5. Herhangi bir üye Devlet dilediği zaman Genel Sekretere resmi ayrılma bildiriminde bulunarak Teşkilattan çekilebilir. Genel Sekreter bu bildirimini diğer üye ülkelere iletacaktır. Üyelikten çekilme işlemi, üye ülkenin Teşkilata karşı tüm malî yükümlülüklerini yerine getirmiş olması koşuluyla, sözkonusu bildirim Genel Sekreter tarafından alınmasından altı ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE XIV
GENEL HÜKÜMLER
YASAL STATÜ

1. Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, işbu Antlaşmanın ekinde yer alan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Ulusal Temsilciler ve Uluslararası Personelin Yasal Statüsüne Dair Anlaşma'da tanımlanan şartlar çerçevesinde, bütün üye Devletlerin topraklarında görevlerinin ifası ve amaçlarının elde edilmesi için gerekli yasal yetki, ayrıcalık ve dokunulmazlıklara sahip olacaktır.

RESMÎ DİL

2. Teşkilatın resmî dili İngilizce olacaktır. Rusça'ya gayriresmi tercüme yapılabilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

YÖNTEM KURALLARI

3. Teşkilatın her düzeydeki toplantısı Bakanlar Konseyi tarafından kabul edilecek Yöntem Kurallarına uygun olarak gerçekleştirilecektir.

DIŞ İLİŞKİLER

4. Teşkilat, diğer devletlerle, bölgesel veya uluslararası örgütler ve kuruluşlarla işbirliği ilişkisi tesis edebilir. Bu işbirliğinin nitelik ve kapsamı Bakanlar Konseyi tarafından oybirliği ile belirlenecektir.

5. Teşkilat, devletlere ve diğer bölgesel veya uluslararası örgüt ve kuruluşlara "Gözlemci" veya "Diyalog Ortaklığı" statüsü verebilir. Bu statünün nitelik ve kapsamı Bakanlar Konseyi tarafından oybirliği ile belirlenecektir.

MADDE XV

TADİLAT

1. Herhangi bir üye Devlet Hükümeti, Yazmanlık kanalıyla Bakanlar Konseyi'ne işbu Antlaşmanın yeniden gözden geçirilmesini veya tadil edilmesini önerebilir.

2. Olabilecek tadilatlar Bakanlar Konseyi'nin onayını takiben, üye ülkelerin üçte ikisinin kendi anayasal kural ve teamülleri uyarınca onay belgelerini evsahibi ülkeye tevdi etmesinden sonra yürürlüğe girer.

MADDE XVI

NİHAİ HÜKÜMLER

1. İşbu Antlaşma, üye ülkeler tarafından, kendi anayasal kural ve teamüllerine uygun olarak onaylanacak ve onay belgeleri, tasdikli birer örneğini üye ülkelere ve yazmanlığa gönderecek olan İran İslam Cumhuriyeti Hükümetine tevdi edilecektir.

2. İşbu Antlaşma üye ülkelerin üçte ikisinin onay belgelerini İran İslam Cumhuriyetine tevdi etmesinden sonra yürürlüğe girecektir.

3. İşbu Antlaşma, yürürlüğe girmesini müteakip, Mart 1977 tarihli İzmir Antlaşmasının ve 1990 ve 1992 protokollerinin yerini alacaktır.

4. İşbu Antlaşma tek asıl nüsha olarak İngilizce dilinde hazırlanmıştır.

Maruz hususları teyiden, aşağıda imzası bulunan tam yetkili temsilciler işbu Antlaşmayı imzalamışlardır.

Bin dokuz yüz doksan altı yılının Eylül ayının ondördüncü gününde İzmir'de AKDEDİLMİŞTİR.

AFGANİSTAN İSLAM DEVLETİ

ADINA

İRAN İSLAM CUMHURİYETİ

ADINA

KIRGIZİSTAN CUMHURİYETİ

ADINA

TACİKİSTAN CUMHURİYETİ

ADINA

TÜRKMENİSTAN

ADINA

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ

ADINA

KAZAKİSTAN CUMHURİYETİ

ADINA

PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ

ADINA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ADINA

ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ

ADINA

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
2	17	25
5	29	340
	30	567: 573, 597, 603: 626

I- Gerekçeli 11 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 30 uncu Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/297